

Modern statisztikai módszerek alkalmazása a mélyfúrási geofizikai szelvényértelmezésben

STEINER FERENC¹ (témavezető), HAJAGOS BÉLA¹, HURSÁN LÁSZLÓ¹, SZÜCS PÉTER¹

F. STEINER, B. HAJAGOS, L. HURSÁN, P. SZÜCS: Application of modern statistical methods in well log interpretation

OTKA nyilvántartási szám: T 14027

Az 1. ábra egy kutatási területről és ugyanaból a szén-
tétegből származó mintákra a fűtőérték és sűrűség adat-
párok lineáris regressziójának eredményeit mutatja, a ha-
gyományos statisztikai eljárással kapottat L_2 -vel, a leggya-
koribb értékek (MFV) szerint számítottat P -vel jelölve; e
normák minimumhelyeit reprezentálják ui. az egyenesek. A
legfontosabb értéktartományban: a nagy fűtőértékeknél az
 L_2 -vel jelölt egyenes távol van a pontthalmaztól, míg az
utóbbit a P jelű korrekttül jellemzi.

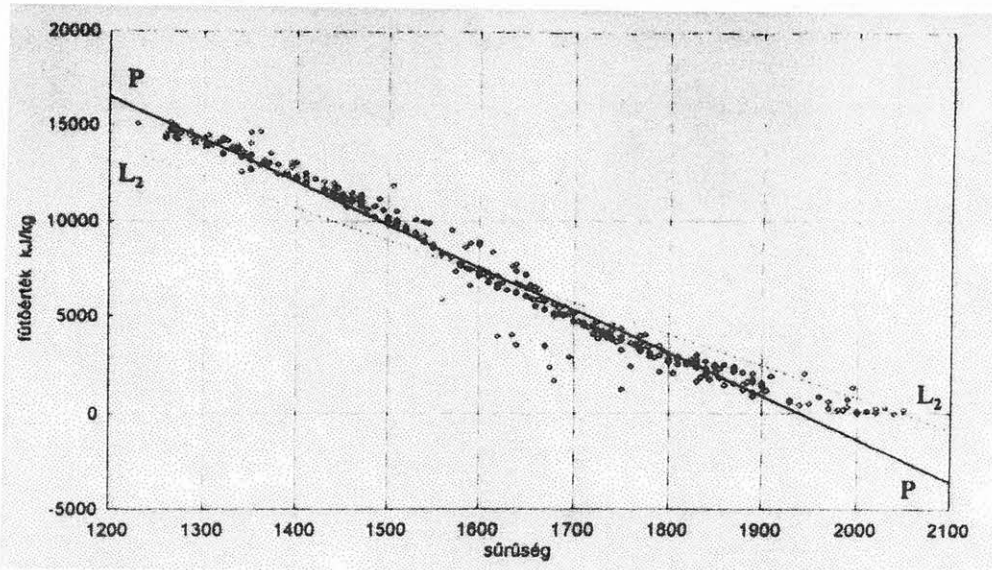
A téma kidolgozásakor e rövid összefoglalásban még
felsorolászerűen sem közölhető sok alternatívát vizsgált-
unk meg karotáz- és minta-adatrendszerekre egyaránt. Az
1. ábrát azok számára közöljük, akik esetleg még nem
ismerik a P -normán alapuló MFV módszerek előnyeit a
hagyományosokkal szemben.

A 2. és 3. ábra egy elvi fontosságú kutatási eredmé-
nyünket emeli ki: a modern statisztika P -normán alapuló
MFV módszerével az Sg-59-es kutatófúrásban mért termé-
szetes gamma (TG) és látszólagos fajlagos ellenállás (R_a)
adattárjai részintervallumonként olyan, a 2. ábrán null-
körökkel jelölt eredményeket szolgáltatottak, amelyek egy
nem várt törvényszerűséget tártak fel. Ez utóbbi szerint két,
egy ferde és egy vízszintes egyenessel írható le a kapcsolat
a vizsgált két mennyiség között. Amennyire egyértelműen
mutat erre a törvényszerűsége a 2. ábra, annyira bizonyta-

lanul (következtetésre alkalmatlan módon) helyezkednek el
a 3. ábra nullkörői, amelyek ugyanazokra a részintervallu-
mokra vonatkozó TG átlagok, mint amelyekre a 2. ábrán az
MFV értékeket hordtuk fel. (E törvényszerűség felismerése
előtt különböző hiperbola-típusokkal eredménytelenül
próbálkoztunk.) Gyakorlati alkalmazása a fentieknek, hogy
vízkutatási feladatoknál, ahol hasonló geológiájú területen
számos fúrásban csak elektromos szelvényeket mértek, ez
utóbbiak alapján következtethetünk a gyakorlatilag agyag-
mentesnek minősülő mélységtartományokra.

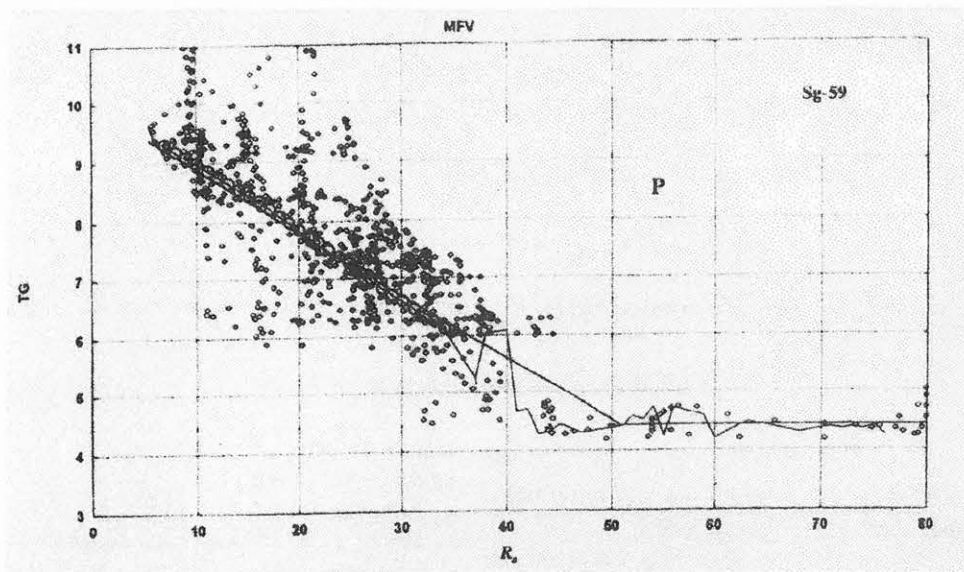
E kérdés-komplexumokkal a témavezető HAJAGOS Béla-
val és HURSÁN Lászlóval működött együtt.

SZÜCS Péter szénhidrogén-karotázis modern statisztikai
értelmezésével foglalkozott. Regularizációs feltételként a
témavezetőnek a Miskolci Egyetem nyilvántartásában sze-
replő 54. sorszámú (1987-es) know-how leírás alapgondola-
tát alkalmazta. Így sokkal megbízhatóbban kapta meg a
keresett 5 tárolóparamétert — főleg, ha a 7-féle karotázis-
mérésre vonatkozó P -normát (és nem az L_2 -normát) mini-
malizálta SA módszerrel, — mintha mélységszintenként
végzett volna számításokat. A részletek az Optimum Meth-
ods in Statistics c. könyv SZÜCS Péter által írt 10.3 alfejeze-
tében tanulmányozhatók. A szerző itt bemutatta a modern
statisztikával kapott eredmények új típusú hibabeecslését is.

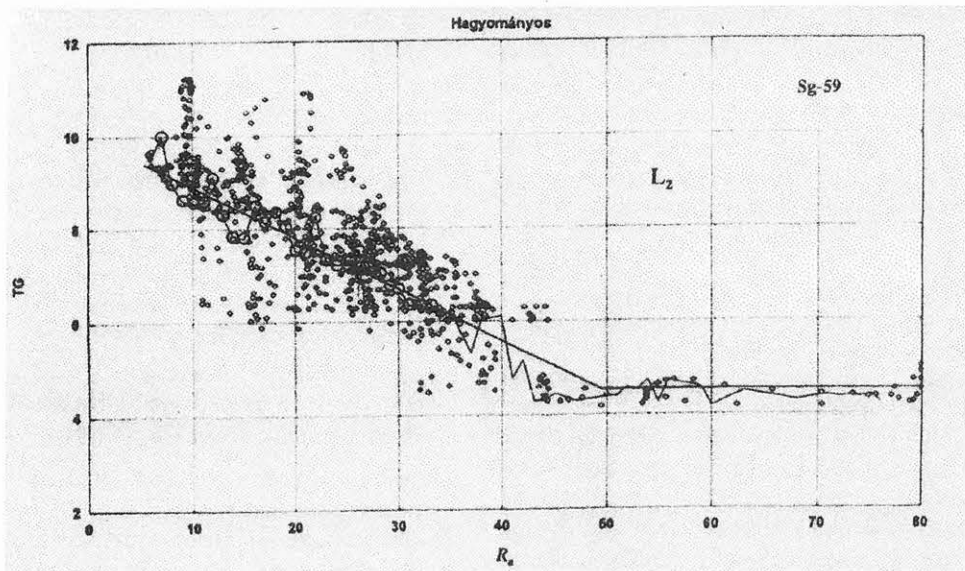

1. ábra. Fig. 1

¹ Miskolci Egyetem, H-3515 Miskolc, Egyetemváros

2. ábra. Fig. 2

3. ábra. Fig. 3

STEINER Ferenc

